

מסכת בבא בתרא פרק י

(קס,א) משנה: גט פשוט, עדיו מתוכו. מקושר, עדיו מאחוריו. פשוט שכתבו עדיו מאחוריו, מקושר שכתבו עדיו מתוכו, שניהם פסולין. **רבי חנינא בן גמליאל** אומר: מקושר שכתבו עדיו מתוכו, כשר, מפני שיכול לעשותו פשוט. **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: הכל כמנהג המדינה. גט פשוט, עדיו בשנים. ומקושר, בשלשה. פשוט שכתב בו עד אחד, ומקושר שכתב בו שני עדים, שניהם פסולין

גמרא: גמנהני מילי? אמר ר' חנינא: דאמר קרא: (ירמיהו לב) "שדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום והעד עדים" -- "שדות בכסף יקנו וכתוב בספר" - **(קס,ב)** זה פשוט; "וחתום" - זה מקושר; "והעד" - שנים; "עדים" - שלשה - הא כיצד? שנים לפשוט, שלשה למקושר! {ואיפוך אנא!} <מתוך שנתרבה בקשריו, נתרבה בעדיו

<<**רפ"ט** אמר: מהכא: (ירמיהו לב) "ואקח את ספר המקנה את החתום המצוה והחקים ואת הגלוי" -- "ואקח את ספר המקנה" - זה פשוט; "את החתום" - זה מקושר; "ואת הגלוי" - זה פשוט שבמקושר; "המצוה והחקים" - אלו דברים שבין פשוט למקושר - הא כיצד? אזה, עדיו שנים, וזה עדיו שלשה; זה עדיו מתוכו, וזה עדיו מאחוריו {ואיפוך אנא!} <מתוך שנתרבה בקשריו, נתרבה בעדיו

<<<**רמי בר יחזקאל** אמר: מהכא: (דברים יט:טו) "על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר" - אם תתקיים עדותן בשנים, למה פרט לך בשלשה? לומר לך: שנים לפשוט, שלשה למקושר { ואיפוך אנא!} <מתוך שנתרבה בקשריו, נתרבה בעדיו

{והני להכי הוא דאתו?! כל חד וחד למילתיה הוא דאתא!} לכדתניא: (ירמיהו לב) "שדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום" - עצה טובה קא משמע לך! "ואקח את ספר המקנה" - הכי הוה

מחברת בבא בתרא - י

מעשה! "על פי שני עדים או על פי שלשה עדים" - להקיש שלשה לשנים, בפלוגתא דרבי עקיבא ורבנן! ~אלא מקושר מדרבנן, וקראי אסמכתא בעלמא!

וטעמא מאי תקינו רבנן מקושר? אאתרא דכהני הוו, והוו קפדי טובא, ומגרשי נשיהו. ועבדי רבנן תקנתא - אדהכי והכי, מיתבא דעתייהו! {התינח גיטין - שטרות מאי איכא למימר?! ככדי שלא תחלק בין גיטין לשטרות!

היכן עדים חותמין? **ארב הונא** אמר: בין קשר לקשר **אורב ירמיה בר אבא** אמר: אחורי הכתב, וכנגד הכתב מבחוץ

{אמר ליה **רמי בר חמא לרב חסדא**: לרב הונא, דאמר בין קשר לקשר - קא סלקא דעתין: בין קשר לקשר מגואי - והא הוא מקושר, דקאתא לקמיה דרבי, ואמר **רבי**: "אין זמן בזה!" אמר ליה **רבי שמעון ברבי לרבי**: "שמא בין קשריו מובלע" - פלייה וחזייה! ~ואם איתא, "אין זמן בזה ואין עדים בזה" מיבעי ליה! **אמר** ליה מי סברת בין קשר לקשר מגואי?! לא! בין קשר לקשר מאבראי! {וניחוש דלמא זייף וכתב מאי דבעי, וחתימי סהדי?! **דכתב** ביה: "שריר וקיים" {וניחוש דלמא כתב מאי דבעי, והדר כתב "שריר וקיים" אחרינא?! **אחד** "שריר וקיים" כתבין - תרי "שריר וקיים" לא כתבין! {וליחוש דלמא מחיק ליה ל"שריר וקיים", וכתב מאי דבעי, והדר כתב "שריר וקיים"! **הא** אמר **ר' יוחנן**: תלויה מקוימת, כשרה; (**קסא,א**) מחק, פסול, ואף על פי שמקוים! ולא אמרו מחק פסול אלא במקום שריר וקיים, וכשיעור "שריר וקיים"

{ולר' ירמיה בר אבא, דאמר: אחורי הכתב, וכנגד הכתב מבחוץ - ליחוש דלמא כתיב מגואי מאי דבעי, ומחתים סהדי יתירי מאבראי, ואמר: "אנא, לרבות בעדים הוא דעבדי!" אמר ליה: מי סברת עדים כסדרן חתימי?! עדים ממטה למעלה חתימי! {וליחוש

מחברת בבא בתרא - י

דלמא מתרמיא ריעותיה בשיטה אחרונה, וגייז ליה לשיטה
אחרונה, וגייז ליה ל"ראובן" בהדיה, ומתכשר ב"בן יעקב עד"?!
דתנן: "בן איש פלוני, עד" כשר אדכתיב: "ראובן בן" בחד דרא,
ו"יעקב עד" עלווייה {וליחוש דלמא גייז ליה ל"ראובן בן", ומתכשר
ב"יעקב, עד"?! דתנן: "איש פלוני, עד" כשר אדלא כתיב "עד"
אאויבעית אימא: לעולם דכתב "עד", דידיעיןן בה דהא חתימות
ידא **(קסא,ב)** לאו דיעקב הוא! {ודלמא בשמיה דאבוה חתם!
אלא שביק איניש שמיה דידיה, וחתים בשמיה דאבוה! {ודלמא
סימנא בעלמא הוא דשווייה?! דהא, רב צייר כוורא, ר' חנינא צייר
חרותא, רב חסדא סמ"ך, רב הושעיא עי"ן, רבא בר רב הונא
מכותא! אלא חציף אינש לשווייה לשמיה דאבוה סימנא!
אמר **זוטרא** אמר: למה לך כולי האי?! כל מקושר שאין עדין
כלין בשיטה אחת, פסול!

אמר ר' **יצחק בר יוסף** אמר ר' **יוחנן**: כל המחקין כולן, צריך
שיכתוב: "ודין קיומיהון". וצריך שיחזור מענינו של שטר בשיטה
אחרונה גמאי טעמא? **(קסב,א)** אמר **רב עמרם**: לפי שאין למדין
משיטה אחרונה {אמר ליה **רב נחמן לרב עמרם**: מנא לך הא?!
אמר ליה: דתניא: הרחיק את העדים שני שיטין מן הכתב, פסול;
שיטה אחת, כשר ~מאי שנא שני שיטין? דלמא מזייף וכתב -
שיטה אחת נמי, מזייף וכתב! - אלא לאו שמע מינה: אין למדין
משיטה אחרונה - שמע מינה!

(קסב,ב) גאיבעיא להו: שיטה ומחצה, מאי?

{תא שמע: הרחיק את העדים שני שיטין, פסול - הא שיטה
ומחצה, כשר אימא סיפא: שיטה אחת כשר - שיטה אחת הוא
דכשר - הא שיטה ומחצה פסול! אלא מהא ליכא למשמע מינה!
גמאי הוי עלה? תא שמע: דתניא: הרחיק את העדים שני שיטין
מן הכתב, פסול; פחות מכאן, כשר. היו ארבעה וחמשה עדים

מחברת בבא בתרא - י

חתומין על השטר, ונמצא אחד מהן קרוב או פסול, תתקיים עדות בשאר. מסייע ליה לחזקיה, דאמר **חזקיה**: מלאהו בקרובים, כשר. ואל תתמה, שהרי אויר סוכה פוסל בשלשה - סכך פסול פוסל בארבעה!

גאיבעיא להו: שני שיטין שאמרו, (**קסג,א**) הן ואוירן, או דלמא הן ולא אוירן? אמר ר' **נחמן בר יצחק**: מסתברא דהן ואוירן, דאי סלקא דעתך הן ולא אוירן, שיטה אחת בלא אוירה למאי חזיא?! אלא שמע מינה: הן ואוירן - שמע מינה!

רבי שבתי אמר משמיה ד**חזקיה**: שני שיטין שאמרו, בכתב ידי עדים, ולא כתב ידי סופר - מאי טעמא? דכל המזיף, לאו לגבי ספרא אזיל ומזיף!

גוכמה? אמר **רב יצחק בן אלעזר**: כגון "לך לך", זה על גבי זה - אלמא קסבר: שני שיטין וארבעה אוירין! <<**רב חייא בר אמי** משמיה ד**עולא** אמר: כגון למ"ד מלמעלה וכ"ף מלמטה - אלמא קסבר: שני שיטין ושלשה אוירין >> **רבי אבהו** אמר: כגון "ברוך בן לוי" בשיטה אחת - קא סבר: שיטה אחת, ושני אוירין

אמר **רב**: לא שנו אלא בין עדים לכתב, אבל בין עדים לאשרתא, אפילו טובא נמי כשר {מאי שנא בין עדים לכתב? - דלמא מזיף, וכתב מאי דבעי, וחתימי סהדי - בין עדים לאשרתא נמי, מזיף וכתב מאי דבעי, וחתימי סהדי! <דמטייט ליה {אי הכי, בין עדים לשטר נמי, מטייט ליה! אמרי: סהדי אטיוטא הוא דחתימי {בין עדים לאשרתא נמי אמרי: בי דינא אטיוטא הוא דחתימי! אבי דינא, אטיוטא לא חתימי !

{ולוחוש דלמא גיז ליה לעילא, ומחיק ליה לטיוטא, וכתב מאי דבעי, ומחתים סהדי?! ואמר **רב**: שטר הבא הוא ועדיו על המחק,

כשר! **(קסג,ב)** ~הניחא לרב כהנא, דמתני לה משמיה דשמואל,
שפיר! אלא לרב טביומי, דמתני לה משמיה דרב, מאי איכא
למימר?! <קסבר: כל כי האי גוונא, אין מקיימין אותו מן
האשרתא שבו, אלא מן העדים שבו

ורבי יוחנן אמר: לא שנו אלא בין העדים לכתב, אבל בין עדים
לאשרתא, אפילו שיטה אחת פסול! ;מאי שנא בין עדים
לאשרתא? <דלמא גיזי לעילאי וכתב הוא ועדיו בשיטה אחת
~וקסבר: שטר הבא הוא ועדיו בשיטה אחת, כשר {אי הכי, בין
עדים לכתב נמי, דלמא גיזי ליה לעילאי, וכתב מאי דבעי וחתימי
סהדי?! <קא סבר: שטר הבא הוא בשיטה אחת, ועדיו בשיטה
אחרת, פסול {וליחוש דלמא כתב הוא ועדיו בשיטה אחת, ואמר:
"אנא לרבות בעדים הוא דעבדי" <קסבר: כל כי האי גוונא, אין
מקיימין אותו מן העדים שלמטה, אלא מן העדים שלמעלה

גופא: אמר **רב**: שטר הבא, הוא ועדיו על המחק, כשר **(קסד,א)**
~ואם תאמר: מוחק וחוזר ומוחק - אינו דומה נמחק פעם אחת
לנמחק שתי פעמים! {וליחוש דלמא שדי דיותא אמקום עדים
מעיקרא, ומחיק ליה, דכי הדר מחיק ליה להאי, הוה ליה אידי
ואידי נמחק שתי פעמים?! <אמר **אביי**: קסבר רב: אין העדים
חותמין על המחק, אלא אם כן נמחק בפניהם

{מיתיבי: הוא על הנייר ועדיו על המחק, כשר - וניחוש דלמא
מחיק ליה, וכתב מאי דבעי, והוי ליה הוא ועדיו על המחק?!
<דכתבי הכי: "אנחנא סהדי חתמנא על מחקא, ושטרא כתב על
ניירא" {דכתבי היכא?! אי מלתחת - גיזי ליה! אי עילאי - מחיק
ליה! <דכתבי בין סהדא לסהדא! {אי הכי, אימא סיפא: הוא על
המחק ועדיו על הנייר פסול - אמאי פסול?! הכא נמי, נכתבו הכי:
"אנחנא סהדי חתמנא על ניירא ושטרא על מחקא" <השתא נמי,
מאי אמרת? מוחק חוזר ומוחק! {הא אמרת: אינו דומה נמחק
פעם אחת לנמחק שתי פעמים! <הני מילי היכא דחתימי סהדי
אמחקא - היכא דלא חתימי סהדי אמחקא אלא אניירא, לא

מחברת בבא בתרא - י

ידיע! {וליתי מגילתא אחריתי, ולמחוק, ולידמי?!} אלא דמי מחקא דהא מגילתא למחקא דהא מגילתא {ולקבלה לחתימות ידא דסהדי בבי דינא, ולמחוק, ולידמי?!} אמר **רב הושעיא**: אינו דומה נמחק בן יומו לנמחק בן שני ימים! {ולישיהיה?!} אמר **רבי ירמיה**: חיישינן לבית דין טועין!

רבי חנינא בן גמליאל אומר: מקושר שכתבו עדיו מתוכו, כשר, מפני שיכול לעשותו פשוט -- השיב **רבי** לדברי **ר' חנינא בן גמליאל: (קסד,ב)** והלא אינו דומה זמנו של זה לזמנו של זה?! פשוט - מלך שנה, מונין לו שנה; שתים, מונין לו שתים. מקושר - מלך שנה, מונין לו שתים; שתים, מונין לו שלש ~וזימנין דיזיף מיניה זוזי במקושר, ומיתרמי ליה זוזי ביני ביני, ופרע ליה, ואמר ליה: "הב לי שטראי!" ואמר ליה: "אירכס לי", וכתב ליה תברא. וכי מטי זמניה, משוי ליה פשוט, ואמר ליה: "הני השתא דיזפת מינאי!" אקא סבר: אין כותבין שובר!

{ומי בקי רבי במקושר?!} והא ההוא מקושר דאתא לקמיה דרבי, ואמר רבי: "שטר מאוחר זה!", ואמר ליה זונין לרבי: "כך מנהגה של אומה זו! מלך שנה, מונין לו שתים; שתים, מונין לו שלש!" אבתר דשמעה מזונין, סברה

ההוא שטרא דהוה כתב ביה "בשנת פלוני ארכן". אמר **ר' חנינא**: יבדק אימתי עמד ארכן בארכנותיה {ודלמא דאריך מלכותיה?!} | אמר **רב הושעיא**: כך מנהגה של אומה זו: שנה ראשונה קורין לו "ארכן"; שניה, קורין לו "דיגון" {ודלמא עבורי עברוהו, והדר אוקמוהו?!} אמר **ר' ירמיה**: ההוא "ארכן דיגון" קראו ליה! תנו רבנן: "הריני נזיר הינא" - **סומכוס** אמר: "הינא" - אחת; "דיגון" - שתים; "טריגון" - שלש; "טטריגון" - ארבע; "פנטיגון" - חמש

מחברת בבא בתרא - י

תנו רבנן: בית עגול, דיגון, טריגון, פנטיגון - אינו מטמא בנגעים;
טטריגון - מטמא בנגעים; מנא הני מילי? אדתנו רבנן: למעלה
אומר (ויקרא יד) "קיר" "קירות" - שתיים; למטה אומר "קיר"
"קירות" שתיים - הרי כאן ארבע

ההוא מקושר דאתא לקמיה דרבי. ואמר רבי: "אין זמן בזה!"
אמר ליה ר' שמעון בר רבי לרבי: "שמא בין קשריו מובלע!"
פליה, וחזייה. הדר חזא ביה רבי בבישות. אמר ליה: "לאו אנא
כתבתיה! - ר' יהודה חייטא כתביה!" אמר ליה: "כלך מלשון הרע
הזה!" זימנין, הוה יתיב קמיה וקא פסיק סידרא בספר תהלים.
אמר רבי: "כמה מיושר כתב זה!" אמר ליה: "לאו אנא כתבתיה!
יהודה חייטא כתביה" אמר ליה: "כלך מלשון הרע הזה!"

{בשלמא התם, איכא לשון הרע - אלא הכא, מאי לשון הרע
איכא?!} כמשום דרב דימי, דתני רב דימי אחוה דרב ספרא: לעולם
אל יספר אדם בטובתו של חברו, שמתוך טובתו, בא לידי רעתו
אמר רב עמרם אמר רב: שלש עבירות אין אדם ניצול מהן בכל
יום: הרהור עבירה, ועיון תפלה, ולשון הרע - ולשון הרע, סלקא
דעתך?! (קסה,א) אלא אבק לשון הרע!

אמר רב יהודה אמר רב: רוב בגזל, ומיעוט בעריות, והכל בלשון
הרע - ובלשון הרע, סלקא דעתך?! אלא אבק לשון הרע!

רבן שמעון בן גמליאל אומר: הכל כמנהג המדינה -- {ותנא קמא,
לית ליה מנהג מדינה?!} אמר רב אשי: באתרא דנהיגי פשוט,
ואמר ליה: "עביד לי פשוט!", ואזל עבד ליה מקושר, קפידא; נהיגי
מקושר, ואמר ליה: "עביד לי מקושר!", ואזל עבד ליה פשוט,
קפידא - כי פליגי באתרא דנהיגי בפשוט ומקושר, ואמר ליה:
"עביד לי פשוט!", ואזל עבד ליה מקושר - מר סבר קפידא, ומר
סבר מראה מקום הוא לו

אמר **אביי**: רבן שמעון בן גמליאל ור' שמעון, ור' אלעזר - כולהו סבירא להו: מראה מקום הוא לו - רבן שמעון בן גמליאל הא דאמרן; ר' שמעון דתנן: ר' שמעון אומר: אם הטעה לשבח, הרי זו מקודשת; ר' אלעזר דתנן: האשה שאמרה: "התקבל לי גיטי ממקום פלוני!", וקיבלו לה ממקום אחר, פסול. ור' אלעזר מכשיר - מר סבר קפידא, ומר סבר מראה מקום הוא לו

גט פשוט, עדיו בשנים. ומקושר, בשלשה. פשוט שכתב בו עד אחד, ומקושר שכתב בו שני עדים, שניהם פסולין -- {בשלמא מקושר שכתוב בו שני עדים, פסול - איצטריך! סלקא דעתך אמינא: הואיל ובעלמא כשר, הכא נמי כשר! - קמשמע לן דפסול! ~אלא פשוט שכתוב בו עד אחד, פשיטא! אמר **אביי**: לא! נצרכא! דאפילו עד אחד בכתב ועד אחד בפה!

אמימר אכשר בעד אחד בכתב ועד אחד על פה {אמר ליה **רב אשי לאמימר**: והא דאביי, מאי? אמר ליה: "לא שמיע לי!" - כלומר: "לא סבירא לי!" {אי הכי,¹ קשיא (**קסה,ב**) מתניתין! אהא קא משמע לן, דשנים במקושר כעד אחד בפשוט - מה התם, פסולא דאורייתא - אף הכא נמי, פסולא דאורייתא

~תדע, דשלחו מתם חברייא לר' **ירמיה**: *עד אחד בכתב ועד אחד על פה, מהו שיצטרפו? - אליבא דתנא קמא דרבי יהושע בן קרחה², לא תיבעי לך, דאפילו שנים בכתב ושנים על פה, לא מצטרפי! אלא כי תיבעי לך, אליבא דר' יהושע בן קרחה - שנים בכתב ושנים על פה, הוא דמצטרפי - אבל עד אחד בכתב ואחד על פה, לא מצרפינן? או דלמא לא שנא? *אשלח להו: "אני איני כדיי ששלחתם לי! אלא כך דעת תלמידכם נוטה, שיצטרפו!"

1 כך גרסת רשב"ם, ולפננו: "אלא"

2 דתניא: (סנהדרין ל,א)) לעולם אין עדותן מצטרפת עד שיראו שניהן כאחד. רבי יהושע בן קרחה אומר: אפילו בזה אחר זה. ואין עדותן מתקיימת בבית דין עד שיעידו שניהן כאחד. רבי נתן אומר: שומעין דבריו של זה היום, וכשיבא חברו למחר, שומעין את דבריו

מחברת בבא בתרא - י

אמר ליה: אנן הכי מתנינן לה: דשלחו ליה חברייא לרבי ירמיה:
*שנים שהעידו, אחד בבית דין זה ואחד בבית דין זה, מהו
שיבואו בית דין אצל בית דין ויצטרפו? - אליבא דתנא קמא דר'
נתן, לא תיבעי לך, דאפילו בחד בית דינא נמי לא מצטרפי! אלא
כי תיבעי לך, אליבא דר' נתן - בחד בי דינא הוא דמצטרפי, אבל
בתרי בי דינא לא מצטרפי? או דלמא לא שנא? *אשלח להו:
"אני, איני כדיי שאתם שלחתם לי! אלא כך דעת תלמידכם נוטה,
שיצטרפו!"

מר בר חייא אמר: הכי שלחו ליה: *שנים שהעידו בבית דין זה,
וחזרו והעידו בבית דין זה, מהו שיבוא אחד מכל בית דין
ויצטרפו? - אליבא דר' נתן לא תיבעי לך - השתא, עדים מצרפינן
- דייני מיבעיא?! אלא כי תיבעי לך אליבא דתנא קמא דר' נתן -
עדים הוא דלא מצרפינן, אבל דייני מצרפינן? או דלמא לא שנא?
*אשלח להו: "אני, איני כדיי שאתם שלחתם לי! אלא כך דעת
תלמידכם נוטה, שיצטרפו!"

רבינא אמר: הכי שלחו ליה: *שלשה שישבו לקיים את השטר,
ומת אחד מהן, צריכי למכתב "במותב תלתא הוינא, וחד ליתוהי"
או לא? *אשלח להו: "אני, איני כדיי שאתם שלחתם לי! אלא כך
דעת תלמידכם נוטה, שצריכין למכתב "במותב תלתא הוינא, וחד
ליתוהי" - ועל דא עיילוהו לרבי ירמיה בבי מדרשא

משנה: כתוב בו "זוזין מאה, דאינון סלעין עשרין" - אין לו אלא
עשרין; "זוזין מאה, דאינון תלתין סלעין" - אין לו אלא מנה;
"כסף זוזין, דאינון", ונמחק - אין פחות משתים; "כסף סלעין,
דאינון", ונמחק - אין פחות משתים; "דרכונות דאינון", ונמחק -
אין פחות משתים

כתוב בו מלמעלה "מנה" ומלמטה "מאתים"; מלמעלה "מאתים" ומלמטה "מנה" - הכל הולך אחר התחתון. אם כן, למה כותבין את העליון? שאם תמחק אות אחת מן התחתון, ילמד מן העליון

גמרא: תנו רבנן: אמר "כסף" - אין פחות מדינר כסף; "כסף דינרין" ו"דינרין כסף" - אין פחות משני דינרין כסף; "כסף בדינרין" - אין פחות מבשני דינרין דהב כסף

אמר מר: "כסף" - אין פחות מדינר כסף. {ואימא: נסכא?!> אמר **רבי אלעזר:** דכתוב ביה "מטבע" {ואימא: פריטי?!> אמר **רב פפא:** באתרא דלא סגי פריטי דכספא

תנו רבנן: "דהב" - אין פחות מדינר דהב; "דהב דינרין" ו"דינרין דהב" - אין פחות משני דינרין דהב; "דהב בדינרין" - אין פחות מבשני דינרין כסף דהב

אמר מר: "דהב" - אין פחות מדינר דהב {ואימא: נסכא?!> אמר **רבי אלעזר:** דכתב "מטבע" (**קסו,א**) {ואימא: פריטי <פריטי דדהבא, לא עבדי אינשי!

"זהב בדינרין" - אין פחות מבשני דינרין כסף זהב {ואימא: דהבא פריכא בתרי דינרי דהבא קאמר?!> אמר **אביי:** יד בעל השטר על התחתונה

{אי הכי, רישא נמי!³ אמר ר' **אשי:** רישא דכתב "דינרי" - סיפא, דכתב "דינרין" {ומנא תימרא דשאני בין "דינרי" ל"דינרין"?> <דתניא: האשה שהיו עליה ספק חמש לידות, ספק חמש זיבות - מביאה קרבן אחד, ואוכלת בזבחים, ואין השאר עליה חובה. היו עליה חמש לידות ודאות, חמש זיבות ודאות - מביאה קרבן אחד, ואוכלת בזבחים, והשאר עליה חובה. מעשה, ועמדו קינים בירושלים בדינרי זהב. אמר **רבן שמעון בן גמליאל:** "המעון הזה, אם אליו הלילה עד שיהו בדינרין!"> נכנס לבית דין ולימד: "האשה

3 כך גרסת רשב"ם ורש"ל, ולפננו: "רישא דקתני כסף בדינרין אין פחות משני דינרין זהב כסף אמאי אימא כספא נסכא בתרי דינרי כספא קאמר"

שהיו עליה חמש לידות ודאות, חמש זיבות ודאות - מביאה קרבן אחד, ואוכלת בזבחים, ואין השאר עליה חובה!" (קס"ב) ועמדו קינין בו ביום ברבעתים

כתוב בו מלמעלה "מנה" ומלמטה "מאתים"; מלמעלה "מאתים" ומלמטה "מנה" - הכל הולך אחר התחתון. אם כן, למה כותבין את העליון? שאם תמחק אות אחת מן התחתון, ילמד מן העליון -- תנו רבנן: ילמד התחתון מן העליון באות אחת, אבל לא בשתי אותיות. כגון "חנן" מ"חנני", ו"ענן" מ"ענני" גמאי שנא שתי אותיות דלא? דלמא מיתרמי שם בן ארבע אותיות, והוה ליה פלגיה דשמא! {אי הכי, אות אחת נמי - דלמא מיתרמי שם בן שתי אותיות, והוה ליה פלגיה דשמא! |אלא שתי אותיות, היינו טעמא: דלמא מיתרמי שם בן שלש אותיות, והוה ליה רובא דשמא!

אמר **רב פפא**: פשיטא לי: "ספל" מלמעלה ו"קפל" מלמטה, הכל הולך אחר התחתון. גבעי **רב פפא**: "קפל" מלמעלה ו"ספל" מלמטה, מאי? מי חיישינן לזבוב או לא? - תיקו!

ההוא דהוה כתב ביה "שית מאה וזוזא". שלחה **רב שרביא** קמיה **דאביי**: שית מאה איסתירי וזוזא? או דלמא שית מאה פריטי וזוזא? אמר ליה: דל פריטי, דלא כתבי בשטרא, דאסוכי מסכן להו, (קס"א) ומשוי להו זוזי! - מאי אמרת? שית מאה איסתירי וזוזא?⁴ - יד בעל השטר על התחתונה!

אמר **אביי**: האי מאן דבעי למחוי חתימות ידיה בבי דינא, לא לחוי בסוף מגילתא, דלמא משכח לה אחר וכתבי דמסיק ביה זוזי, ותנן: הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו, גובה מנכסים בני חורין

4 לפננו: "שית מאה זוזי וחד זוזא", וב"ח מחקו

מחברת בבא בתרא - י

ההוא בזבינא, דאתא לקמיה דאביי. אמר ליה: "ניחזי לי מר חתימות ידיה, דכי אתו רבנן מחוו לי, מעברנא להו בלא מכסא!" אחוי ליה בריש מגילתא. הוה קא נגיד ביה. אמר ליה: "כבר קדמוך רבנן!"

אמר **אביי**: מתלת ועד עשר, לא לכתוב בסוף שיטה, דלמא מזייף וכתב. ואי איתרמי ליה, ניהדריה לדבוריה תרין תלתא זימני - אי אפשר דלא מיתרמי ליה באמצע שיטה

ההוא דהוה כתיב ביה "תילתא בפרדיסא" - אזל, מחקיה לגגיה דבי"ת וכרעיה, ושויה "ופרדיסא". אתא לקמיה דאביי. אמר ליה: "מאי טעמא רויח ליה עלמא להאי וי"ו?" כפתיה ואודי

ההוא דהוה כתב ביה "מנת ראובן ושמעון אחי". הוה להו אחא דשמיה "אחי". אזל כתב ביה וי"ו, ושויה "ואחי". אתא לקמיה דאביי. אמר ליה: "מאי טעמא דחיק ליה עלמא להאי וי"ו כולי האי?" כפתיה ואודי

ההוא שטרא דהוה חתים עליה "רבא ורב אחא בר אדא". אתא לקמיה דרבא. אמר ליה: "דין חתימות ידא דידי היא, מיהו קמיה דרב אחא בר אדא לא חתימי לי מעולם!" כפתיה ואודי. אמר ליה: "בשלמא, דידי זייפת - אלא דרב אחא בר אדא, דרתית ידיה, היכי עבדת?" אמר: "אנחי ידאי אמצרא!" ואמרי לה: "קם אזרנוקא וכתב"

משנה: כותבין גט לאיש, אף על פי שאין אשתו עמו, והשובר לאשה, אף על פי שאין בעלה עמה, ובלבד שיהא מכירן. והבעל נותן שכר. (**קס"ז, ב**) כותבין שטר ללוה, אף על פי שאין מלוה עמו, ואין כותבין למלוה עד שיהא לווה עמו. והלוה נותן שכר. כותבין שטר למוכר, אף על פי שאין לוקח עמו, ואין כותבין ללוקח עד שיהא מוכר עמו. והלוקח נותן שכר

אין כותבין שטרי אירוסין ונשואין אלא מדעת שניהם, והחתן
נותן שכר. אין כותבין שטר אריסות וקבלנות אלא מדעת שניהם,
והמקבל נותן שכר. אין כותבין שטרי בירורין וכל מעשה בית דין
אלא מדעת שניהם, ושניהם נותנין שכר. **רבן שמעון בן גמליאל**
אומר: לשניהם כותבין שנים, לזה לעצמו ולזה לעצמו

גמרא: גמאי "ובלבד שיהא מכירן"? אמר **רב יהודה** אמר **רב:**
ובלבד שיהא מכיר שם האיש בגט, ושם האשה בשובר

יתיב **רב ספרא** ו**רב אחא בר הונא** ו**רב הונא בר חיננא**, ויתיב **אביי**
גביהו, ויתיב וקמיבעיא להו: גשם האיש בגט, אין - שם האשה,
לא?! שם האשה בשובר, אין - שם האיש, לא?! - וליחוש דלמא
כתב גיטא ואזיל, וממטי ליה לאיתתיה דהיאך?! וזמנין אזלא
כתבה אשה שובר, ויהבה לגברא דלאו דילה?! אמר להו **אביי:**
הכי אמר **רב:** שם האיש בגט - והוא הדין לשם האשה; שם האשה
בשובר - והוא הדין לשם האיש

{וליחוש לשני "יוסף בן שמעון" הדרים בעיר אחת, דלמא כתיב
גיטא, ואזיל וממטי ליה לאיתתיה דהיאך?! אמר להו **רב אחא בר**
הונא: הכי אמר **רב:** שני "יוסף בן שמעון" הדרים בעיר אחת, אין
מגרשין נשותיהן אלא זה בפני זה!

{וליחוש דלמא אזיל למתא אחריתא, ומחזיק ליה לשמיה ב"יוסף
בן שמעון", וכתביב גיטא, וממטי ליה לאיתתיה דהיאך?! אמר להו
רב הונא בר חיננא: הכי אמר **רב:** כל שהוחזק שמו בעיר שלשים
יום, אין חוששין לו גלא איתחזק, מאי? אמר **אביי:** דקרו ליה
ועני <<**רב זביד** אמר: רמאה ברמאותיה זהיר

ההוא תברא דהוה חתים עלה רב ירמיה בר אבא. אתיא לקמיה
ההיא איתתא. אמרה ליה: "לאו אנא הואי!" אמר: "אנא נמי אמרי
להו: "לאו איהי היא!" ואמרו לי: "מיקש הוא דקשא לה, ובגר לה
קלא". אמר **אביי:** אף על גב דאמור רבנן: (**קסח,א**) כיון שהגיד,
שוב אינו חוזר ומגיד - צורבא מרבנן, לאו אורחיה למידק

מחברת בבא בתרא - י

ההוא תברא דהוה חתים עליה רב ירמיה בר אבא. אמרה ליה:
לאו אנא הואי!" אמר לה: "איברא! אנת הות!" אמר **אביי**: אף על
גב דצורבא מרבנן לאו אורחיה למידק, כיון דדק, דק!
אמר **אביי**: האי צורבא מרבנן דאזיל לקדושי איתתא, נידבר עם
הארץ בהדיה, דלמא מחלפו לה מיניה

והבעל נותן שכר -- גמאי טעמא? אדאמר קרא: (דברים כד)
"וכתב ... ונתן" - והאי דנא, דלא עבדינן הכי, שדיוהו רבנן אאשה,
כי היכי דלא לשהייה

כותבין שטר ללוה, אף על פי שאין מלוה עמו, ואין כותבין למלוה
עד שיהא לווה עמו. והלוה נותן שכר -- {פשיטא! לא! צריכא
בעיסקא

כותבין שטר למוכר, אף על פי שאין לוקח עמו, ואין כותבין
ללוקח עד שיהא מוכר עמו. והלוקח נותן שכר -- {פשיטא! לא!
צריכא במוכר שדהו מפני רעתה

אין כותבין שטרי אירוסין ונשואין אלא מדעת שניהם, והחתן
נותן שכר -- {פשיטא! לא! צריכא דאפילו צורבא מרבנן, דניחא
ליה לחמוה לקרוביה

אין כותבין שטר אריסות וקבלנות אלא מדעת שניהם, והמקבל
נותן שכר -- {פשיטא! לא! צריכא בבורה

אין כותבין שטרי בירורין וכל מעשה בית דין אלא מדעת שניהם, ושניהם נותנין שכר -- גמאי שטרי בירורין? אהכא תרגימו: שטרי טענתא. **רב ירמיה בר אבא** אמר: זה בורר לו אחד, וזה בורר לו אחד

רבן שמעון בן גמליאל אומר: לשניהם כותבין שנים, לזה לעצמו ולזה לעצמו -- ^ לימא בכופין על מדת סדום קא מיפלגי, דמר סבר כופין, ומר סבר אין כופין! אלא! דכולי עלמא כופין, והכא היינו טעמא דרבן שמעון בן גמליאל דאמר ליה: לא ניחא לי דתהוי זכותך גבי זכותי, דדמית עלאי כי אריא ארבא

משנה: מי שפרע מקצת חובו, והשליש את שטרו, ואמר לו: "אם לא נתתי⁵ לך מכאן ועד יום פלוני, תן לו שטרו" - הגיע זמן ולא נתן, **רבי יוסי** אומר: יתן. **רבי יהודה** אומר: לא יתן

גמרא: גבמאי קמיפלגי? אר' יוסי סבר: אסמכתא קניא, ורבי יהודה סבר: אסמכתא לא קניא

אמר **רב נחמן** אמר **רבה בר אבבה** אמר **רב:** הלכה כרבי יוסי. כי אתו לקמיה **דרבי אמאי**, אמר להו: וכי מאחר שרבי יוחנן מלמדנו פעם ראשונה ושניה הלכה כרבי יוסי, אני, מה אעשה?! #וואין הלכה כרבי יוסי

משנה: מי שנמחק שטר חובו, מעמיד עליו עדים, ובא לפני בית דין, ועושין לו קיום: "איש פלוני בן פלוני, נמחק שטרו ביום פלוני, (**קסח,ב**) ופלוני ופלוני עדין"

גמרא: תנו רבנן: גאיזהו קיומו? <"במותב תלתא הוינא אנו פלוני ופלוני ופלוני. הוציא פלוני בן פלוני שטר מחוק לפנינו ביום פלוני,

5 כן הגרסה לפנינו ובמשניות, אבל הרבה ראשונים גורסים "אתך"

מחברת בבא בתרא - י

ופלוני ופלוני עדיו" ואם כתוב בו "הוזקנו לעדותן של עדים, ונמצאת עדותן מכוונת", גובה ואינו צריך להביא ראיה. ואם לאו, צריך להביא ראיה

נקרע, פסול; נתקרע, כשר; נמחק או נטשטש, אם רישומו ניכר, כשר. היכי דמי "נקרע", היכי דמי "נתקרע"? <אמר **רב יהודה**: "נקרע" - קרע של בית דין; "נתקרע" - קרע שאינו של בית דין. היכי דמי קרע של בית דין? <אמר **ר' יהודה**: מקום עדים, ומקום הזמן, ומקום התורף <<**אביי** אמר: שתי וערב

הנהו ערבאי דאתו לפומבדיתא, דהוו קא אנסי ארעתא דאינשי. אתו מרוותיהו לקמיה **דאביי**. אמרו ליה: "ליחזי מר שטריה, ולכתוב לן מר שטרא אחרינא עליה, דאי מיתניס חד, נקיטינן חד בידן!" אמר להו: "מאי אעביד לכו?! דאמר **רב ספרא**: אין כותבין שני שטרות על שדה אחת, דלמא טריף והדר טריף!" הו קא טרדי ליה. אמר ליה לספריה: "זיל כתוב להו הוא על המחק ועדיו על הנייר, דפסול"

אמר ליה **רב אחא בר מניומי לאביי**: ודלמא רישומו ניכר, ותניא: נמחק או נטשטש, אם רישומו ניכר כשר?! <אמר ליה: מי קאמינא שטרא מעליא?! אל"ף בי"ת בעלמא קאמינא!

תנו רבנן: הרי שבא ואמר: "אבד שטר חובי", אף על פי שאמרו עדים: "אנו כתבנו וחתמנו ונתננו לו", אין כותבין לו את השטר. גבמה דברים אמורים? בשטרי הלואה - אבל שטרי מקח וממכר, כותבין, חוץ מן האחריות שבו. (**קסט, א**) **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: אף שטרי מקח וממכר אין כותבין. וכן היה **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: הנותן מתנה לחברו, והחזיר לו את השטר, חזרה מתנתו. **וחכמים** אומרים: מתנתו קיימת

אמר מר: חוץ מאחריות שבו - גמאי טעמא? <אמר ר' ספרא: לפי שאין כותבין שני שטרות על שדה אחת, דלמא אזיל בעל חוב טריף ליה להאי, ואזיל האי ומפיק חד, וטריף לקוחות, ואמר ליה לבעל חוב: "שוף לי דאיקום בה, והדר תא טירפן!", ומפיק אחרינא, והדר אזיל טריף לקוחות אחריני גזכיון דקרעניה לשטרא דמלוה, במאי הדר טריף לה?! וכי תימא דלא קרעניה - והא אמר **רב נחמן**: כל טירפא דלא כתיב ביה "קרעניה לשטרא דמלוה", לאו טירפא הוא! וכל אדרכתא דלא כתיב בה "קרעניה לטירפא", לאו אדרכתא הוא! וכל שומא דלא כתיב ביה "קרעניה לאדרכתא", לאו שומא היא! <לא! צריכא דקאתי מכח אבהתיה! אמר ליה **רב אחא מדפתי לרבינא**: גזולמה ליה למימר ליה לבעל חוב "שוף לי בהאי ארעא ואיקום בה"?! תיפוק ליה דכיון דנקיט תרי שטרי, טריף והדר טריף?! <אם כן, נפיש עליה בעלי דינין!

{ולכתוב להאי שטרא מעליא, ולכתוב תברא למוכר: "כל שטרי דיפקון על ארעא דא, פסולין, לבר מן דיפוק בזמנא דא"! - אמרוה רבנן קמיה **דרב פפא**, ואמרי לה: קמיה **דרב אשי**: זאת אומרת: אין כותבין שובר (**קסטב**) <אמר להו: בעלמא כותבין שובר, והכא היינו טעמא, דדלמא אזיל בעל חוב, וטריף מיניה דלוקח, ואזיל איהו, וטריף לקוחות, ושובר גבי לקוחות ליכא! { סוף סוף, לקוחות לאו אמרי דארעא הדרי?! <אדהכי והכי, שמיט ואכיל פירי! <<אי נמי, ללוקח שלא באחריות {אי הכי, שטרי הלואה נמי?! <התם, דזוזי מסיק - אמרי: פייסיה בעל חוב בזוזי - הכא, דארעא מסיק - מידע ידעי דמאן דמסיק ארעא, בזוזי לא מפייס

אמר מר: חוץ מן האחריות שבו - הֲהיכי כתבינן? אמר **רב נחמן**: דכתבי הכי: "שטרא דנן, דלא למיגבי ביה, לא ממשעבדי ולא מבני חרי, אלא כי היכי דתיקום ארעא בידיה דלוקח"
אמר **רפרס**: זאת אומרת: אחריות טעות סופר הוא - טעמא דכתב ליה הכי - הא לא כתב ליה הכי, גבי! **ארב אשי** אמר: אחריות לאו טעות סופר הוא, ומאי "חוץ מאחריות שבו"? דלא כתיב ביה אחריות!

ההיא איתתא דיהבה ליה זוזי לההוא גברא למיזבן לה ארעא. אזל זבן לה שלא באחריות. אתיא לקמיה **דרב נחמן**. אמר ליה: "לתקוני שדרתיך, ולא לעוותי!" - זיל זבנה מיניה שלא באחריות, והדר זבנה ניהלה באחריות!"

רבן שמעון בן גמליאל אומר: הנותן מתנה לחברו, והחזיר לו את השטר, חזרה מתנתו. **וחכמים** אומרים: מתנתו קיימת -- גמאי טעמא דרבן שמעון בן גמליאל? אמר **רב אסי**: נעשה כאומר לו: "שדה זו נתונה לך כל זמן שהשטר בידך"

{מתקיף לה **רבה**: אי הכי, נגנב או אבד נמי! | אלא אמר **רבה**: ב"אותיות נקנות במסירה" קמיפלגי! - רבן שמעון בן גמליאל סבר: אותיות נקנות במסירה, ורבנן סברי: אין אותיות נקנות במסירה

תנו רבנן: הבא לידון בשטר ובחזקה, נידון בשטר, דברי **רבי**. **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: בחזקה גמאי קמיפלגי? ככי אתא **רב דימי**, אמר: באותיות נקנות במסירה קא מיפלגי! - (**קעא**) רבן שמעון בן גמליאל סבר: אין אותיות נקנות במסירה, ורבי סבר: אותיות נקנות במסירה {אמר ליה **אביי**: אם כן, פלוגתא לדמר! אמר ליה: ותפלוג! {אמר ליה: אם כן⁶ קשיא דרבן שמעון בן גמליאל אדרבן שמעון בן גמליאל! | אלא אמר **אביי**: הכא במאי

6 כד גרסת רשב"ם וב"ח, ולפננו: "הכי קאמינא לך: מתניתא לא מיתרצא אלא כדמתרצא מר, ואם כן"

עסקינן? כגון שנמצא אחד מהן קרוב או פסול, ובפלוגתא דר' מאיר ור' אלעזר קא מיפלגי - רבי סבר לה כרבי אלעזר, דאמר עדי מסירה כרתי⁷, ורבן שמעון בן גמליאל סבר לה כרבי מאיר, דאמר עדי חתימה כרתי

{והא אמר **רבי אבא**: מודה היה רבי אלעזר במזוייף מתוכו, שהוא פסול! | אלא אמר **רבי אבינא**: הכל מודים שאם כתוב בו "הוזקנו לעדותן של עדים, ונמצאת עדותן מזוייפת", שהוא פסול, כדרבי אבא - לא נחלקו אלא בשטר שאין עליו עדים כלל, דרבי סבר לה כר' אלעזר, דאמר עדי מסירה כרתי, ורבן שמעון בן גמליאל סבר לה כרבי מאיר, דאמר עדי חתימה כרתי <אויבעית אימא: ב"מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו" קא מיפלגי - דרבי סבר: מודה בשטר שכתבו, אין צריך לקיימו. ורבן שמעון בן גמליאל סבר: צריך לקיימו

{והא איפכא שמעינן להו, דתניא: שנים אדוקין בשטר - מלוה אומר: "שלי הוא, ונפל ממני, ומצאתו", ולוה אומר: "שלך הוא, ופרעתיו לך" - יתקיים השטר בחותמיו, דברי **רבי**. **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: יחלוקו

~והוינן בה: וולית ליה לרבי הא דתנן: שנים אוחזין בטלית, זה אומר: "אני מצאתיה" וזה אומר: "אני מצאתיה" - זה ישבע שאין לו בה פחות מחציה, וזה ישבע שאין לו בה פחות מחציה, ויחלוקו?! ~ואמר **רבא** אמר **רב נחמן**: במקויים, דכולי עלמא לא פליגי דיחלוקו - כי פליגי, בשאינו מקויים. רבי סבר: מודה בשטר שכתבו, צריך לקיימו - ואי מקיים ליה, גבי פלגא - ואי לא, חספא בעלמא הוא; ורבן שמעון בן גמליאל סבר: מודה בשטר שכתבו, אין צריך לקיימו, ויחלוקו <איפוד!

7 גיטין (פו,א): **רבי אלעזר** אומר: אף על פי שאין עליו עדים, אלא שנתנו לה בפני עדים, כשר, וגובה מנכסים משועבדים. שאין העדים חותמים על הגט אלא מפני תיקון העולם

«ואיבעית אימא: לעולם לא תיפוד! אלא הכא בלברר קמיפלגי, כי הא דרב יצחק בר יוסף, הוה מסיק ביה זוזי ברבי אבא. אתא לקמיה דרבי יצחק נפחא. אמר: "פרעתיד בפני פלוני ופלוני!" אמר ליה רבי יצחק: "יבואו פלוני ופלוני ויעידו!" אמר ליה: "*גיאי לא אתו, לא מהימנינא?! והא קיימא לן: המלוה את חבירו בעדים, אינו צריך לפרעו בעדים!"* אמר ליה: "אנא, בההיא כשמעתא דמר סבירא לי, דאמר **רבי אבא** אמר **רב אדא בר אהבה** אמר **רב**: האומר לחבירו: "פרעתיד בפני פלוני ופלוני", צריך שיבואו פלוני ופלוני ויעידו!*" אמר ליה: והא אמר **רב גידל** אמר **רב**: הלכה כדברי רבן שמעון בן גמליאל. ואף רבי לא (**קעב**) אמר אלא לברר!*" אמר ליה: "אנא נמי, לברר קאמינא!"

משנה: מי שפרע מקצת חובו - ר' יהודה אומר: יחליף. **רבי יוסי** אומר: יכתוב שובר. אמר **רבי יהודה**: נמצא זה צריך להיות שומר שוברו מן העכברים! אמר לו **רבי יוסי**: כך יפה לו, ולא ירע כחו של זה!

גמרא: אמר **רב הונא** אמר **רב**: אין הלכה לא כרבי יהודה, ולא כרבי יוסי - אלא בית דין מקרעין השטר, וכותבין לו שטר אחר מזמן ראשון {אמר ליה **רב נחמן לרב הונא**, ואמרי לה **רב ירמיה בר אבא לרב הונא**: אי שמיעא ליה לרב הא ברייתא⁸ דתניא "עדים מקרעין את השטר וכותבין לו שטר אחר מזמן ראשון", הוה הדר ביה! אמר ליה: שמיע ליה, ולא הדר ביה! - (**קעא,א**) בשלמא בי דינא, אלימי לאפקועי ממונא - אלא עדים שעשו שליחותן, חוזרין ועושין שליחותן?! {ולא?! והא אמר **רב יהודה** אמר **רב**: עדים כותבין אפילו עשרה שטרות על שדה אחת **ארב יוסף** אמר: בשטר מתנה, **אורבה** אמר: בשטר שאין בו אחריות

גמאי ברייתא? דתניא: הרי שהיו נושין בו אלף זוז, ופרע מהן חמש מאות זוז - עדים מקרעין את השטר, וכותבין לו שטר אחר

8 כד גרסת רש"ל, ולפננו ליתא

מזמן ראשון, דברי **רבי יהודה**. **רבי יוסי** אומר: שטר זה יהא מונח במקומו, ויכתבו שובר. ומפני שני דברים אמרו כותבין שובר: אחת כדי שיכוף לפורעו, ואחת כדי שיגבה מזמן ראשון {והא רבי יהודה נמי, מזמן ראשון קאמר! אהכי קאמר ליה ר' יוסי לרבי יהודה: אי מזמן ראשון קאמרת, פליגנא עלך בחדא. אי מזמן שני קאמרת, פליגנא עלך בתרתי!

תנו רבנן: שטר שזמנו כתוב בשבת או בעשרה בתשרי, שטר מאוחר הוא, וכשר. דברי **ר' יהודה**. **רבי יוסי** פוסל. אמר לו **רבי יהודה**: {והלא מעשה בא לפניך בצפורי, והכשרת?!} אמר לו: כשהכשרתי, בזה הכשרתי!

{והא רבי יהודה נמי, בזה קאמר! אמר **רבי פדת**: הכל מודים שאם הוזקקנו לעונתו של שטר, ונמצאת עונתו מכוונת בשבת או בעשרה בתשרי, ששטר מאוחר הוא, וכשר - (**קעא,ב**) לא נחלקו אלא בשטר מאוחר בעלמא, דרבי יהודה לטעמיה דאמר: אין כותבין שובר, ולא נפיק מיניה חורבא. ורבי יוסי לטעמיה, דאמר: כותבין שובר, ונפיק מיניה חורבא

אמר **רב הונא בריה דרב יהושע**: אפילו למאן דאמר כותבין שובר, הני מילי אפלגא, אבל אכוליה, לא #ולא היא! אפילו אכוליה כתבינן, כי הא דרב יצחק בר יוסף הוה מסיק ביה זוזי ברבי אבא. אתא לקמיה דרבי חנינא בר פפי. אמר ליה: "הב לי זוזיי" אמר ליה: "הב לי שטראי, ושקול זוזד!" אמר ליה: "שטרך אירכס לי! אכתוב לך תברא!" אמר ליה: הא **רב ושמואל**, דאמרי תרוייהו: אין כותבין שובר. אמר: "מאן יהיב לן מעפריה דרב ושמואל רמינן בעיינין! הא **רבי יוחנן** והא **ריש לקיש** דאמרי תרוייהו: כותבין שובר! וכן, כי אתא **רבין** אמר **ר' אילעא**: כותבין שובר!" ומסתברא דכותבין שובר, דאי סלקא דעתא אין כותבין שובר, אבד שטרו של זה, יאכל הלה וחדדי?!

{מתקיף לה **אביי**: ואלא מאי?! כותבין שובר?! אבד שוברו של זה, יאכל הלה וחדי?! <אמר ליה **רבא**: אין! "עבד לוח לאיש מלוה!"

תנן התם: שטרי חוב המוקדמין פסולין, והמאוחרין כשרין

אמר ר' **המנונא**: לא שנו אלא שטרי הלואה, אבל שטרי מקח וממכר, אפילו מאוחרין נמי פסולין - מאי טעמא? זימנין דמזבין ליה ארעא בניסון, וכתוב ליה בתשרי, ומתרמי ליה זוזי ביני ביני, וזבין ליה מיניה. וכי מטי תשרי, מפיק ליה. ואמר ליה: "הדר זבנתה מינדך"

{אי הכי, שטרי הלואה נמי!, זמנין דיזיף בניסון, וכתוב ליה שטרא בתשרי. ומתרמי ליה זוזי ביני ביני, ופרע ליה. ואמר ליה: "הב לי שטראי!" ואמר ליה: "אירכס לי", וכתוב ליה תברא. וכי מטי זמניה, מפיק ליה, ואמר ליה: "הני השתא הוא דיזפת מינאי!" <קסבר: אין כותבין שובר

{אמר ליה **רב יימר לרב כהנא**, ואמרי לה: **רב ירמיה מדיפתי לרב כהנא**: והאידנא, דכתבין שטרי מאוחרין, וכתבין תברא - אמאי קעבדינן הכי?!⁹ <אמר ליה: בתר דאמר להו ר' אבא לספריה: "כי כתביתו שטר מאוחרין, כתבו הכי: "שטרא דנן, לא בזמניה כתבניה, אלא אחרנוהו וכתבנוהו"

{אמר ליה **רב אשי לרב כהנא**: והא האידנא, דלא קא עבדינן הכי?! <אמר ליה¹⁰: בתר דאמר ליה רב ספרא לספריה: "כי כתביתו הני תברי, אי ידעיתו זימנא דשטרא, כתבו - אי לא, כתבו סתמא - דכל אימת דנפיק, לרעיה!"

{אמר ליה **רבינא לרב אשי**, ואמרי לה: **רב אשי לרב כהנא**: (קעב, א) והא, האידנא, דלא קעבדינן הכי?! <אמר ליה: רבנן, תקוני

9 כד לפננו, וגרסת רש"ל וב"ח: "והא האידנא דלא קא עבדינן הכי דכתבין שטרי מאוחרין וכתבין תברא!?"

10 כד גרסת ב"ח, ולפננו חסר "והא" ו"אמר ליה"

תקיני! מאן דעביד, עביד - מאן דלא עביד, איהו הוא דאפסיד
אנפשיה!

אמר להו **רבא בר רב שילא** להנהו כתבי שטרא אקניאתא: "כי
כתביתו שטרי אקניאתא, אי ידעיתו יומא דקניתו ביה, כתבו. ואי
לא, כתבו יומא דקיימיתו ביה, כי היכי דלא מתחזי כשקרא"

אמר להו **רב** לספריה, וכן אמר להו **רב הונא** לספריה: "כי
קיימיתו בשילי, כתבו "בשילי", ואף על גב דמסירן לכו מילי בהיני;
כי קיימיתו בהיני, כתבו "בהיני", ואף על גב דמסירן לכו מילי
בשילי"

אמר **רבא**: האי מאן דנקיט שטרא בר מאה זוזי, ואמר: "שויה
ניהלי תרי בני חמשין חמשין!", לא משוינן להו - מאי טעמא?
עבדו רבנן מילתא דניחא ליה למלוה וניחא ליה ללוה - ניחא ליה
למלוה, כדי שיכוף לפורעו; וניחא ללוה, כי היכי דניפגס שטריה

ואמר **רבא**: האי מאן דנקיט תרי שטרי בני חמשין חמשין, ואמר:
"שוינהו ניהלי חד בר מאה!", לא משוינן ליה - עבוד רבנן מילתא
דניחא ליה למלוה וניחא ליה ללוה - ניחא ליה למלוה, כי היכי
דלא ניפגוס שטריה; וניחא ליה ללוה, כדי שלא יכוף לפורעו

אמר **רב אשי**: האי מאן דנקיט שטרא בר מאה זוזי, ואמר:
"שוונהי ניהלי חד בר חמשין", לא משוינא ליה - מאי טעמא?
אמרינן: האי מיפרע פרעיה, ואמר ליה: "הב לי שטראי!", ואמר
ליה: "אירכס לי", וכתיב ליה תברא. ומפיק ליה האי, ואמר ליה:
"האי אחרינא הוא!"

משנה: שני אחין, אחד עני ואחד עשיר, והניח להן אביהן מרחץ ובית הבד - עשאן לשכר, השכר לאמצע; עשאן לעצמו, הרי העשיר אומר לעני: "קח לך עבדים, וירחצו במרחץ! קח לך זיתים, ובא ועשה בבית הבד!"

שנים שהיו בעיר אחת, שם אחד "יוסף בן שמעון" ושם אחר "יוסף בן שמעון" - אין יכולין להוציא שטר חוב זה על זה, ולא אחר יכול להוציא עליהן שטר חוב. נמצא לאחד בין שטרותיו: "שטרו של יוסף בן שמעון פרוע", שטרות שניהן פרועין ג' כיצד יעשו? ישלשו! ואם היו משולשין, יכתבו סימן! ואם היו מסומנין, יכתבו "כהן"

גמרא: ההוא שטרא דנפק לבי דינא **דרב הונא**, דהוה כתיב ביה: "אני, פלוני בר פלוני, לויתי מנה ממך" - **(קעב,ב)** אמר **רב הונא:** "ממך" - אפילו מריש גלותא, ואפילו משבור מלכא! אמר ליה **רב חסדא לרבה:** "פוק, עיין בה! דלאורתא בעי לה רב הונא מינד!" נפק דק ואשכת, דתניא: גט שיש עליו עדים ואין בו זמן - **אבא שאול** אומר: אם כתוב בו "גרשתיה היום", כשר - אלמא "היום", "ההוא יומא דנפיק ביה" משמע - הכא נמי, "ממך" - "מההוא גברא דנפיק מתותי ידיה" משמע {אמר ליה **אביי:** ודלמא אבא שאול כרבי אלעזר¹¹ סבירא ליה, דאמר עדי מסירה כרתי - אבל הכא, ליחוש לנפילה! אמר ליה: לנפילה לא חיישינן! ג'ומנא תימרא דלא חיישינן לנפילה? <דתנן: שנים שהיו בעיר אחת, שם אחד "יוסף בן שמעון" ושם אחר "יוסף בן שמעון", אינן יכולין להוציא שטר חוב זה על זה, ולא אחר יכול להוציא עליהן שטר חוב - הא הם על אחרים יכולין! ~ואמאי?! ליחוש לנפילה?! אלא לאו שמע מינה: לנפילה לא חיישינן! %ואביי: לנפילה דחד לא חיישינן - לנפילה דרבים, חיישינן!

(קעג,א) ג'ואלא הא דתניא: כשם שאין מוציאין שטר חוב זה על זה, כך אין מוציאין על אחרים - במאי קמיפלגי? <באותיות נקנות

11 לפננו: "אליעזר"

מחברת בבא בתרא - י

במסירה קמיפלגי! - תנא דידן סבר: אותיות נקנות במסירה,
ותנא ברא סבר: אין אותיות נקנות במסירה

«ואי בעית אימא: דכולי עלמא אותיות נקנות במסירה, והכא
בצריך להביא ראיה קא מיפלגי! - תנא דידן סבר: אין צריך
להביא ראיה, ותנא ברא סבר: צריך להביא ראיה ~ דאיתמר:
אותיות נקנות במסירה. **אביי** אמר: צריך להביא ראיה, **ורבא**
אמר: אינו צריך להביא ראיה

אמר **אביי**: מנא אמינא לה? דתניא: אחד מן האחין, שהשטר חוב
יוצא מתחת ידו, עליו להביא ראיה ~ מאי? לאו הוא הדין
לאחריני! **ורבא** אמר: שאני אחין, דשמטו מהדדי

איכא דאמרי: אמר **רבא**: מנא אמינא לה? דתניא: אחד מן
האחין, שהשטר חוב יוצא מתחת ידו, עליו להביא ראיה - אחין
הוא דשמטו מהדדי, אבל אחריני, לא! **ואביי**: אחין איצטריכא
ליה - סלקא דעתך אמינא: כיון דשמטו מהדדי, אימא: מיזדהר
זהירי, ולא צריכי להביא ראיה - קמשמע לן!

גואלא הא דתניא: כשם שמוציאין הן שטר חוב על אחרים, כך
מוציאין זה על זה - במאי קמיפלגי? «ב"כותבין שטר ללוה, ואף
על פי שאין מלוה עמו" קמיפלגי - תנא דידן סבר: כותבין שטר
ללוה, ואף על פי שאין מלוה עמו - זימנין דאזיל לגבי ספרא
וסהדי, ואמר להו: כתבו לי שטרא, דבעינן למיזף מיוסף בן שמעון
חברי! ובתר דכתבי וחתמי ליה, נקיטא ליה, ואמר ליה: "הב לי
מאה דיזפת מינאי!"; תנא ברא סבר: אין כותבין שטר ללוה עד
שיהא מלוה עמו

נמצא לאחד בין שטרותיו: "שטרו של יוסף בן שמעון פרוע",
שטרות שניהן פרועין -- טעמא דנמצא - הא לא נמצא, מצי
מפיק! {והאנן "ולא אחר יכול להוציא עליהן שטר חוב" תנן!
«אמר **רבי ירמיה**: במשולשין! {ונחזי תברא, בשמא דמאן דכתיב!?

אמר **רב הושעיא**: במשולשין בשטר, ואין משולשין בשובר!
אביי אמר: הכי קאמר: הן על אחרים מוציאין¹² - נמצא ללוה
בין שטרותיו "שטרו של יוסף בן שמעון עלי פרוע", שטרות שניהם
פרועין

כיצד יעשו? ישלשו! ואם היו משולשין, יכתבו סימן! ואם היו
מסומנין, יכתבו "כהן" -- תנא: אם היו שניהם כהנים, יכתבו
דורות

משנה: האומר לבנו: "שטר בין שטרותי פרוע, ואיני יודע אי זהו" -
שטרות כולן פרועין. נמצא לאחד שם שנים, הגדול פרוע והקטן
אינו פרוע

גמרא: אמר **רבא**: "שטר לך בידי פרוע" - הגדול פרוע והקטן אינו
פרוע; "חוב לך בידי פרוע" - שטרות כולן פרועין {אמר ליה **רבינא**
לרבא: אלא מעתה: "שדי מכורה לך" - שדה גדולה מכורה לו;
"שדה שיש לי מכורה לך" - כל שדותיו מכורין לו!?! אהתם, יד בעל
השטר על התחתונה!

משנה: המלוה את חבירו על ידי ערב, לא יפרע מן הערב. (**קעגב**)
ואם אמר לו: "על מנת שאפרע ממי שארצה", יפרע מן הערב. **רבן**
שמעון בן גמליאל אומר: אם יש נכסים ללוה, בין כך ובין כך לא
יפרע מן הערב. וכן היה **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: הערב
לאשה בכתובתה, והיה בעלה מגרשה, ידירנה הנאה, שמא יעשו
קנוניא על נכסים של זה, ויחזיר את אשתו

גמרא: גמאי טעמא? **ארבה ורב יוסף** דאמרי תרוייהו: "גברא
אשלימת לי - גברא אשלימי לך!" {מתקיף לה **רב נחמן**: האי דינא

12 כך גרסת ב"ח, ולפננו חסר

דפרסאי! #|אדרבה! בתר ערבא אזלי! - אלא בי דינא דפרסאי,
דלא יהבי טעמא למילתייהו! #|<אלא אמר **רב נחמן**: מאי "לא
יפרע מן הערב"? לא יתבע ערב תחלה!

תניא נמי הכי: המלוה את חבירו על ידי ערב, לא יתבע ערב
תחלה. ואם אמר: "על מנת שאפרע ממי שארצה", יתבע ערב
תחלה

אמר ר' **הונא**: מנין לערב דמשתעבד? דכתיב: (בראשית מג) "אנכי
אערבנו מידי תבקשנו" {מתקיף לה **רב חסדא**: הא קבלנות היא,
דכתיב: (בראשית מב) "תנה אותנו על ידי ואני אשיבנו" |<אלא
אמר **רבי יצחק**: מהכא: (משלי כ) "לקח בגדו כי ערב זר ובעד
נכריה חבלהו", ואומר: (משלי ו:א) "בני אם ערבת לרעך תקעת
לזר כפיך. נוקשת באמרי פיך נלכדת באמרי פיך. עשה זאת אפוא
בני והנצל כי באת בכף רעך לך התרפס ורהב רעידך" - אם ממון
יש לו בידך, התר לו פיסת יד! ואם לאו, הרבה עליו ריעים!

אמר **אמימר**: ערב דמשתעבד, מחלוקת ר' יהודה ור' יוסי - ל**רבי**
יוסי, דאמר אסמכתא קניא, ערב משתעבד; לר' יהודה, דאמר
אסמכתא לא קניא, ערב לא משתעבד {אמר ליה **רב אשי**
לאמימר: הא מעשים בכל יום, דאסמכתא לא קניא, וערב
משתעבד! |<אלא אמר **רב אשי**: בהווא הנאה דקא מהימן ליה,
גמר ומשתעבד נפשיה

ואם אמר: "על מנת שאפרע ממי שארצה", יתבע ערב תחלה --
אמר **רבה בר בר חנה** אמר **רבי יוחנן**: לא שנו אלא שאין נכסים
ללוה, אבל יש נכסים ללוה,¹³ לא יפרע מן הערב {והא, מדקתני
סיפא "רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם יש נכסים ללוה לא יפרע
מן הערב" - מכלל דתנא קמא סבר לא שנה הכי, ולא שנה הכי!

13 כד לפננו, וב"ח מוסיף: "בין כד ובין כד"

אחסורי מחסרא, והכי קתני: המלוה את חבירו על ידי ערב, לא יפרע מן הערב. ואם אמר "על מנת שאפרע ממי שארצה", יפרע מן הערב במה דברים אמורים? בשאין נכסים ללוה - אבל יש נכסים ללוה, לא יפרע מן הערב! וקבלן, אף על פי שיש נכסים ללוה, יפרע מן הקבלן. (קעד,א) רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם יש נכסים ללוה, אחד זה ואחד זה לא יפרע מהן!

אמר **רבה בר חנה** אמר ר' יוחנן: כל מקום ששנה רבן שמעון בן גמליאל במשנתנו, הלכה כמותו, חוץ מערב, וצידון, וראיה אחרונה אמר **רב הונא**: "הלוהו ואני ערב", "הלוהו ואני פורע", "הלוהו ואני חייב", "הלוהו ואני נותן"¹⁴, כולן לשון ערבות הן; "תן לו ואני קבלן", "תן לו ואני פורע", "תן לו ואני חייב", "תן לו ואני נותן"¹⁵, כולן לשון קבלנות הן

גאיבעיא להו: "הלוהו ואני קבלן!", "תן לו ואני ערב!" - מאי?
אמר ר' יצחק: לשון ערבות, ערבות; לשון קבלנות, קבלנות <**ארב חסדא** אמר: כולן לשון קבלנות הן, בר מ"הלוהו ואני ערב!"
<<**רבא** אמר: כולן לשון ערבות הן, בר מ"תן לו ואני נותן!"
אמר ליה **מר בר אמימר לרב אשי**: הכי אמר אבא: "תן לו ואני נותן!", אין למלוה על הלוה כלום! #ולא היא! - לא מיפטר לוח מיניה דמלוה עד שישא ויתן ביד!

ההוא דיינא, דאחתיה למלוה לנכסי דלוה מקמי דלתבעיה ללוה. סלקיה **רב חנין בריה דרב יבא**. אמר **רבא**: מאן חכים למעבד כי הא מילתא, אי לאו רב חנין בריה דרב יבא! - קסבר: נכסיה דבר איניש, אינון מערבין יתיה ~ ותנן: המלוה את חבירו על ידי ערב, לא יפרע מן הערבא ~ וקימא לן: לא יתבע ערב תחלה!

14 כד לפננו, ויש גורסים: "אתן"

15 כד לפננו, ויש גורסים: "אתן"

ההוא ערבא דיתמי, דפרעיה למלוה מקמי דלודעינהו ליתמי. אמר
ר' פפא: פריעת בעל חוב מצוה, ויתמי לאו בני מיעבד מצוה נינהו!
ורב הונא בריה דרב יהושע אמר: אימר: צררי אתפסיה! **(קעד,ב)**
מאי בינייהו? <איכא בינייהו כשחייב מודה >אי נמי, דשמתוהו
ומת בשמתיה

שלחו מתם: שמתוהו ומת בשמתיה, הלכתא כרב הונא בריה דרב
יהושע

{מיתבי: ערב שהיה שטר חוב יוצא מתחת ידו, אינו גובה. ואם
כתוב בו "התקבלתי ממך", גובה ~ בשלמא לרב הונא בריה דרב
יהושע, משכחת לה כשחייב מודה - אלא לרב פפא, קשיא! אשאני
התם - להכי טרח וכתב ליה "התקבלתי"!

ההוא ערבא דגוי, דפרעיה לגוי מקמי דלתבעינהו ליתמי - אמר
ליה **רב מרדכי לרב אשי:** הכי אמר **אבימי מהגרוניא** משמיה
דרבא: אפילו למאן דאמר חיישינן לצררי, הני מילי ישראל, אבל
גוי, כיון דבתר ערבא אזיל, לא חיישינן לצררי {אמר ליה: אדרבה!
אפילו למאן דאמר לא חיישינן לצררי, הני מילי ישראל, אבל גוים,
כיון דדינייהו בתר ערבא אזלי, אי לאו דאתפסיה צררי מעיקרא,
לא הוה מקבל ליה

וכן היה **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: הערב לאשה בכתובתה,
והיה בעלה מגרשה, ידירנה הנאה, שמא יעשו קנוניא על נכסים
של זה, ויחזיר את אשתו -- משה בר עצרי, ערבא דכתובתה
דכלתיה הוה. רב הונא בריה, צורבא מדרבנן הוה, ודחיקא ליה
מילתא. אמר **אביי:** ליכא דניזיל דנסביה עצה לרב הונא דנגרשה
לדביתהו, ותיזיל ותגבי כתובה מאבוה, והדר נהדרה?! {אמר ליה

רבא: והא "ידירנה הנאה" תנן! אמר ליה **אביי:** אטו כל דמגרש, בבי דינא מגרש?! - לסוף, איגלאי מילתא דכהן הוא. אמר **אביי:** היינו דאמרי אינשי: "בתר עניא אזלא עניותא!"

{ומי אמר אביי הכי?! והא אמר **אביי:** איזהו רשע ערוס? זה המשיא עצה למכור בנכסים כרבן שמעון בן גמליאל! כבנו שאני, וצורבא מרבנן שאני! }והא ערב הוא, וקיימא לן: ערב דכתובה לא משתעבד! <קבלן הוה!

{הניחא למאן דאמר קבלן דכתובה, אף על גב דלית ליה נכסי לבעל, משתעבד - שפיר! אלא למאן דאמר אי אית ליה, משתעבד - אי לית ליה, לא משתעבד - מאי איכא למימר?! <איבעית אימא: מיהוי הוה ליה, ואישתדוף <אאיבעית אימא: אבא לגבי בריה, שעבודי משעבד נפשיה!

דאיתמר: ערב דכתובה, דברי הכל לא משתעבד; קבלן דבעל חוב, דברי הכל משתעבד; קבלן דכתובה וערב דבעל חוב, פליגי - מר סבר: אי אית ליה נכסי ללוה משתעבד, אי לית ליה לא משתעבד; ומר סבר: בין אית ליה ובין לית ליה, משתעבד! #והלכתא: בכולהו משתעבד¹⁶, בר מערב דכתובה, דאף על גב דאית ליה לבעל, לא משתעבד - מאי טעמא? <מצוה הוא דעבד, ולא מידי חסרה!

אמר **רב הונא:** שכיב מרע שהקדיש כל נכסיו, ואמר: "מנה לפלוני בידי" - נאמן - חזקה אין אדם עושה קנוניא על הקדש

{מתקיף לה **רב נחמן:** וכי אדם עושה קנוניא על בניו?! **דרב ושמואל,** דאמרי תרוייהו: שכיב מרע שאמר "מנה לפלוני בידי" - אמר: "תנו!", נותנין; לא אמר "תנו!", אין נותנין - אלמא אדם עשוי שלא להשביע את בניו - (**קעה,א**) הכא נמי, אדם עשוי שלא להשביע את עצמו! <כי קאמר רב הונא התם, דנקיט שטרא

16 כד גרסת ב"ח, ולפננו: "ערב, בין אית ליה ובין לית ליה, משתעבד"

{מכלל דרב ושמואל, דלא נקיט שטרא! ~אמר: "תנו!", נותנין - מלוה על פה הוה, **ורב ושמואל**, דאמרי תרוייהו: מלוה על פה אינו גובה, לא מן היורשין ולא מן הלקוחות! |אלא אמר **רב נחמן**: אידי ואידי דנקיט שטרא, ולא קשיא - הא דמקויים, הא דלא מקויים - אמר: "תנו!", קיימיה לשטריה - לא אמר: "תנו!", לא קיימיה לשטריה

אמר **רבה**: שכיב מרע שאמר: "מנה לפלוני בידי", ואמרו יתומין: "פרענו!", נאמנין; "תנו מנה לפלוני!", ואמרו יתומין: "פרענו!", אין נאמנין |כלפי לייא? איפכא מסתברא - אמר: "תנו מנה!", כיון דפסקה אבוהון למילתא, איכא למימר דפרעיה; "מנה לפלוני בידי", כיון דלא פסק אבוהון למילתא, איכא למימר דלא פרעיה |אלא אי איתמר, הכי איתמר: שכיב מרע שאמר: "מנה לפלוני בידי", ואמרו יתומין: "חזר ואמר לנו אבא: "פרעתי!", נאמנין - מאי טעמא? אדכורי מידכר!; "תנו מנה לפלוני!", ואמרו יתומין: "חזר ואמר אבא: "פרעתי!", אין נאמנין. דאם איתא דפרעיה, לא הוה אמר "תנו!"

בעי **רבא**: שכיב מרע שהודה, מהו? צריך לומר "אתם עדי", או אין צריך לומר "אתם עדי"? |צריך שיאמר "כתובו!", או אין צריך לומר "כתובו!"? אדם משטה בשעת מיתה, או אין אדם משטה בשעת מיתה?

אבתר דבעיא, הדר פשטה: אין אדם משטה בשעת מיתה, ודברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמו

משנה: המלוה את חבירו בשטר, גובה מנכסים משועבדים; על ידי עדים, גובין מנכסים בני חורין; (**קעה, ב**) הוציא עליו כתב ידו

שהוא חייב לו, גובה מנכסים בני חורין. ערב היוצא לאחר חיתום שטרות, גובה מנכסים בני חורין. מעשה ובא לפני ר' **ישמעאל** ואמר: גובה מנכסים בני חורין. אמר לו **בן ננס**: אינו גובה, לא מנכסים משועבדים, ולא מנכסים בני חורין. אמר לו: גלמה? <אמר לו: הרי החונק את אחד בשוק, ומצאו חבירו ואמר לו: "הנח לו!"¹⁷, פטור, שלא על אמונתו הלוהו! ~ אלא איזה הוא ערב שהוא חייב? "הלוהו, ואני נותן לך!" - חייב, שכן על אמונתו הלוהו! ואמר **רבי ישמעאל**: הרוצה שיחכים, יעסוק בדיני ממונות, שאין לך מקצוע בתורה יותר מהן, והן כמעייין הנובע. והרוצה שיעסוק בדיני ממונות, ישמש את שמעון בן ננס!

גמרא: אמר **עולא**: דבר תורה, אחד מלוה בשטר, ואחד מלוה על פה, גובה מנכסים משועבדים - מאי טעמא? שעבודא דאורייתא! ואלא מה טעם אמרו מלוה על פה אינו גובה אלא מנכסין בני חורין? - משום פסידא דלקוחות! {אי הכי, מלוה בשטר נמי! אהתם אינהו נינהו דאפסידו אנפשייהו!

ורבה אמר: דבר תורה, אחד מלוה בשטר ואחד מלוה על פה, אינו גובה אלא מנכסים בני חורין! מאי טעמא? שעבודא לאו דאורייתא! ומה טעם אמרו מלוה בשטר גובה מנכסים משועבדים? כדי שלא תנעול דלת בפני לוי! {אי הכי, מלוה על פה נמי! אהתם, לית ליה קלא!

{ומי אמר רבה הכי?! והא אמר **רבה**: גבו קרקע, יש לו - גבו מעות, אין לו! ~ וכי תימא איפוך דרבה לעולא, ודעולא לרבה - והא אמר **עולא**: דבר תורה, בעל חוב דיניה בזבורית! - אלא¹⁸ רבה טעמא, דבני מערבא קאמר, וליה לא סבירא ליה

רב ושמואל דאמרי תרוייהו: מלוה על פה, אינו גובה, לא מן היורשין, ולא מן הלקוחות - מאי טעמא? שעבודא לאו דאורייתא!

17 יש גורסים כאן: "ואני אתן לך", או "ואני נותן לך", אבל במשניות ליתא וכן הגרסה לפנינו
18 רש"ל מחק "אלא"

ר' יוחנן ור' שמעון בן לקיש, דאמרי תרוייהו: מלוה על פה גובה בין מן היורשין ובין מן הלקוחות - מאי טעמא? שעבודא דאורייתא!

{מיתבי: החופר בור ברשות הרבים, ונפל עליו שור והרגו - פטור. ולא עוד, אלא שאם מת השור, יורשי בעל הבור חייבים לשלם דמי שור לבעליו <אמר **ר' אלעא** אמר **רב**: בשעמד בדין! >והא "הרגו" קתני! <אמר **רב אדא בר אהבה**: שעשאו טרפה! >והא אמר **ר' נחמן**: תני תנא "מת וקברו"! >אהתם דיתבי דייני אפומא דבירא וחיבוהו!

(קעו, א) אמר **רב פפא**: הלכתא: מלוה על פה, גובה מן היורשין ואינו גובה מן הלקוחות - גובה מן היורשין, כדי שלא תנעול דלת בפני לוי; ואינו גובה מן הלקוחות, דלית ליה קלא

הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו, גובה מנכסים בני חורין -- >בעא מיניה **רבה בר נתן מר' יוחנן**: הוחזק כתב ידו בבית דין, מאי? <אמר ליה: אף על פי שהוחזק כתב ידו בבית דין, אינו גובה אלא מנכסים בני חורין

{מתיב **רמי בר חמא**: שלשה גיטין פסולין, ואם נישאת, הולד כשר. ואלו הן: כתב בכתב ידו ואין עליו עדים; יש עליו עדים ואין בו זמן; יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד - הרי אלו שלשה גיטין פסולין, ואם נישאת הולד כשר. **רבי אלעזר** אומר: אף על פי שאין עליו עדים, אלא שנתנו לה בפני עדים, כשר, וגובה מנכסים משועבדים <שאני התם, דמשעת כתיבה הוא דשעבד נפשיה

ערב היוצא לאחר חיתום שטרות, גובה מנכסים בני חורין -- אמר **רב**: קודם חיתום שטרות, גובה מנכסים משועבדים; לאחר חיתום שטרות, גובה מנכסים בני חורין. זמנין אמר **רב**: אפילו קודם

מחברת בבא בתרא - י

חיתום שטרות, אינו גובה אלא מנכסים בני חורין - וקשיא דרב אדרב! לא קשיא! הא דכתב ביה "פלוני ערב", הא דכתב ביה "ופלוני ערב"

ור' יוחנן אמר: אחד זה ואחד זה, אינו גובה אלא מנכסים בני חורין, ואף על גב דכתב ביה "ופלוני ערב"

{מתלב רבא: עדים החתומין על שאילת שלום בגט, פסול - חיישינן שמא על שאילת שלום חתמו! ~ ואמר רבי אבהו: לדידי מיפרשא ליה מיניה דרבי יוחנן, "שאלו" פסול, "ושאלו" כשר אהכא נמי, דכתב "פלוני ערב"!} אי הכי, היינו דרב! אימא: וכן אמר רבי יוחנן

מעשה ובא לפני ר' ישמעאל ואמר: גובה מנכסים בני חורין. אמר לו **בן ננס**: אינו גובה, לא מנכסים משועבדים, ולא מנכסים בני חורין. אמר לו: גלמה? אמר לו: הרי החונק את אחד בשוק, ומצאו חבירו ואמר לו: "הנח לו!", פטור, שלא על אמונתו הלוהו! ~ אלא איזה הוא ערב שהוא חייב? "הלוהו, ואני נותן לך!", חייב, שכן על אמונתו הלוהו. ואמר **רבי ישמעאל**: הרוצה שיחכים, יעסוק בדיני ממונות, שאין לך מקצוע בתורה יותר מהן, והן כמעין הנובע. והרוצה שיעסוק בדיני ממונות, ישמש את שמעון בן ננס! -- אמר **רבה בר בר חנה** אמר **רבי יוחנן**: אף על פי שקילס רבי ישמעאל את בן ננס, הלכה כמותו

גאיבעיא להו: בחנוק, מה לי אמר רבי ישמעאל? אתא שמע: דאמר ר' יעקב אמר **רבי יוחנן**: חלוק היה רבי ישמעאל אף בחנוק!

גהלכה כמותו או אין הלכה כמותו? אתא שמע: דכי אתא **רבין**, אמר **רבי יוחנן**: חלוק היה רבי ישמעאל אף בחנוק, והלכה כמותו אף בחנוק!

מחברת בבא בתרא - י

אמר רב יהודה אמר שמואל: חנוק וקנו מידו, משתעבד - מכלל
דערב בעלמא, לא בעי קנין! ופליגא דרב נחמן, דאמר רב נחמן:
(קעו,ב) ערב דבית דין, הוא דלא בעי קנין - הא בעלמא, בעי
קנין! #והלכתא: ערב בשעת מתן מעות, לא בעי קנין; אחר מתן
מעות, בעי קנין; ערב דבית דין, לא בעי קנין, דבההיא הנאה
דמהימן ליה, גמר ומשעבד ליה